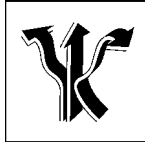

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ТА
БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ”
(для спеціалістів)**

МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри фінансів та статистики *О. А. Чупайленко*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики
(протокол №3 від 07.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Чупайленко О. А. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансова санація та банкрутство підприємств” (для спеціалістів). – К.: МАУП, 2008 – 22 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст матеріалу для самостійного вивчення дисципліни “Фінансова санація та банкрутство підприємств”, зміст семінарських занять, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процес навчання у вищому закладі освіти передбачає здобуття студентами знань під час аудиторних лекційних і семінарських занять у комплексному поєднанні їх із самостійною та індивідуальною роботою на навчальній базі академії та поза її межами. Самостійна робота студентів формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентами знань

Метою вивчення дисципліни “Фінансова санація та банкрутство підприємств” є опанування студентами теоретичних знань щодо функціонування фінансової системи підприємства як єдиного цілого та її окремих ланок, оцінки фінансового стану підприємства, оцінки рівня банкрутства підприємств, а також набуття навичок щодо розробки планів фінансової санації підприємства.

Для досягнення мети вивченням дисципліни передбачається вирішення таких завдань:

- з’ясування сутності фінансової санації, її економічного змісту та порядку проведення;
- оволодіння методами аналітичного забезпечення проведення фінансової санації;
- набуття навичок планування фінансової санації;
- засвоєння процедур проведення санаційного аудиту;
- визначення джерел фінансування санаційних заходів;
- засвоєння методів проведення реструктуризації та реорганізації підприємств у процесі санації;
- оволодіння методологічними підходами та методами оцінки вартості майна підприємства;
- з’ясування економіко-правових аспектів санації, банкрутства та ліквідації підприємств.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти самостійно визначити рівень фінансового стану і банкрутства підприємства для розробки засобів із санації підприємства.

Дисципліна поглиблює знання, отримані студентами при вивченні курсів: “Фінанси підприємств”, “Фінансовий аналіз”, “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”, “Фінансовий ринок”, “Фінансове право”, “Бухгалтерський облік”, “Аудит”, а також тісно пов’язана з іншими професійно-орієнтовними дисциплінами — “Фінансовий менеджмент”, “Ринок фінансових послуг”, “Корпоративні фінанси”.

Самостійна робота студентів має бути систематичною, послідовною, здійснюватися з використанням методико-технологічних прийомів та принципів, що дасть можливість студенту більш досконало опанувати предмет курсу. Перед усім студент має усвідомити теоретичну та практичну значимість дисципліни; детально ознайомитися із найважливішими розділами курсу; усвідомити, що всі теми курсу взаємопов'язані між собою.

Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансова санація і банкрутство підприємств” містять тематичний зміст дисципліни з окремим виокремленням питань, розгляд яких не передбачено планами лекційних занять; індивідуальні завдання: ключові терміни; запитання і завдання для самостійного повторення студентами матеріалу та самоперевірки знань з дисципліни; теми рефератів; методичні вказівки до виконання контрольної роботи та теми контрольних робіт (для студентів заочної форми навчання); список рекомендованої літератури.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН **дисципліни**

“ФІНАНSOVA САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Основи фінансової санації підприємств			
1	Фінансова санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення	1	–	12
2	Забезпечення проведення фінансової санації	1	–	12
3	Планування фінансової санації	–	1	14
	<i>Рубіжний контроль за I модулем</i>	–	–	–

1	2	3	4	5
	Змістовий модуль II. Банкрутство і санація підприємств			
4	Внутрішні джерела фінансової санації підприємства та механізм їх залучення	1	–	12
5	Залучення зовнішніх фінансових джерел для санації підприємства	1	–	12
6	Реструктуризація як основний інструмент санації	1	–	12
7	Оцінка вартості майна підприємства	-	1	14
8	Банкрутства та ліквідація підприємств	1	–	12
	<i>Рубіжний контроль за II модулем</i>	–	–	–
	Підсумковий контроль (залік)	–	–	–
	Разом годин: 108	6	2	100

ЗМІСТ
МАТЕРІАЛУ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ
дисципліни
“ФІНАНSOVA САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ”

Змістовий модуль I. Основи фінансової санації підприємств

Тема 1. Фінансова санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення

Предмет і завдання вивчення дисципліни. Основні терміни і поняття, пов'язані з предметом дисципліни. Економічна сутність санації. Цілі та завдання фінансової санації. Види санації: досудова та за ухвалою господарського суду. Передумови та ініціатори проведення фінансової санації, порядок проведення санації підприємства. Класична модель фінансової санації, схема її проведення: виявлення фінансової кризи, аналіз причин виникнення кризової ситуації, рішення про розробку санаційної концепції, визначення цілей санації, формування стратегії санації, розробка програми, проекту та плану

санації, реалізація, координація та контроль виконання запланованих заходів. Організація управління санацією підприємства.

Література [1; 8; 10; 19–21]

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: опанування студентами теоретичних знань щодо економічного змісту фінансової санації підприємств:

- 1) підготувати міні-есе за проблемою “Економічна сутність санації”;
- 2) проаналізувати за матеріалами періодичних видань динаміку і тенденції розвитку підприємств України;
- 3) підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Класична модель фінансової санації.
2. Виявлення фінансової кризи.
3. Аналіз причин виникнення кризової ситуації.
4. Визначення цілей санації.
5. Формування стратегії санації.

Ключові терміни: фінансова санація; види санації; фінансова криза, порядок проведення санації.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Предмет і завдання вивчення дисципліни.
2. Основні терміни і поняття, пов'язані з предметом дисципліни.
3. Економічна сутність санації.
4. Цілі та завдання фінансової санації.
5. Види санації: досудова та за ухвалою господарського суду.
6. Передумови та ініціатори проведення фінансової санації.
7. Порядок проведення санації підприємства.
8. Класична модель фінансової санації, схема її проведення.
9. Виявлення фінансової кризи.
10. Аналіз причин виникнення кризової ситуації.
11. Рішення про розробку санаційної концепції.
12. Визначення цілей санації.
13. Формування стратегії санації.

14. Розробка програми.
15. Проект та план санації.

Література [1–7; 13]

Тема 2. Забезпечення проведення фінансової санації

Діагностика кризового стану, причин і глибини фінансової кризи та загрози банкрутства. Використання балансових (агрегатних) моделей для оцінки кризового стану. Статистичні моделі (Альтмана, Спрінггейта), експертні методи та рейтингові системи оцінки кризового стану та прогнозування банкрутства. Методика аналізу грошового обороту підприємства та оцінка результатів управління грошовими коштами. Ранні ознаки кризових явищ і симптоми наближення неплатоспроможності. Показники – індикатори фінансової кризи.

Експрес-діагностика фінансового стану. Поглиблений аналіз фінансового стану неплатоспроможного підприємства; з'ясування причин втрати платоспроможності; оцінка потенціалу відновлення платоспроможності підприємства. Застосування СВOT (SWOT)-аналізу (оцінка сильних та слабких сторін підприємства) для розробки стратегії санації підприємства.

Питання для поглибленого вивчення

1. Експрес-діагностика фінансового стану.
2. Поглиблений аналіз фінансового стану неплатоспроможного підприємства.
3. З'ясування причин втрати платоспроможності.
4. Оцінка потенціалу відновлення платоспроможності підприємства.
5. Застосування СВOT (SWOT)-аналізу (оцінка сильних та слабких сторін підприємства) для розробки стратегії санації підприємства.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: опанування студентами теоретичних знань щодо проведення фінансової санації.

Самостійна робота:

- 1) підготуватися до дискусії за проблемою: “Ранні ознаки кризових явищ і симптоми наближення неплатоспроможності. Показники — індикатори фінансової кризи”.
- 2) на основі аналізу матеріалів періодичних видань продемонструвати динаміку і тенденції забезпечення проведення фінансової санації національних підприємств.
- 3) підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Діагностика кризового стану, причин і глибини фінансової кризи та загрози банкрутства.
2. Використання балансових (агрегатних) моделей для оцінки кризового стану.
3. Статистичні моделі (Альтмана, Спрінгейта), експертні методи та рейтингові системи оцінки кризового стану та прогнозування банкрутства.
4. Методика аналізу грошового обороту підприємства та оцінка результатів управління грошовими коштами.

Ключові терміни: діагностика кризового стану; загрози банкрутства; статистичні моделі (Альтмана, Спрінгейта); експертні методи; прогнозування банкрутства; показники — індикатори фінансової кризи.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Діагностика кризового стану, причин і глибини фінансової кризи та загрози банкрутства.
2. Використання балансових (агрегатних) моделей для оцінки кризового стану.
3. Статистичні моделі (Альтмана, Спрінгейта), експертні методи та рейтингові системи оцінки кризового стану та прогнозування банкрутства.
4. Методика аналізу грошового обороту підприємства та оцінка результатів управління грошовими коштами.
5. Застосування СВОТ (SWOT)-аналізу (оцінка сильних та слабких сторін підприємства) для розробки стратегії санації підприємства.

Література [4; 6; 13–17]

Тема 3. Планування фінансової санації

Застосування принципів і методів складання бізнес-плану у плануванні фінансової санації; складання плану маркетингу; виробництва і капіталовкладень, організаційного плану та фінансового плану. Особливості плану досудової санації та плану санації, який складається під час провадження у справі про банкрутство.

Питання для поглибленого вивчення

1. Застосування принципів і методів складання бізнес-плану у плануванні фінансової санації.
2. Складання плану маркетингу, виробництва і капіталовкладень, організаційного плану та фінансового плану.
3. Особливості плану досудової санації та плану санації, який складається під час провадження у справі про банкрутство.
4. Управління і здійснення контролю за виконанням плану санації.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та навичок щодо організації розробки стратегії санації та програми санаційних заходів.

Самостійна робота:

- 1) підготувати міні-есе за проблемами “Особливості плану досудової санації та плану санації”;
- 2) на основі дослідження матеріалів періодичних видань та довідково-інформаційних систем продемонструвати динаміку і тенденції використання санації підприємств в Україні;
- 3) підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Застосування принципів і методів складання бізнес-плану у плануванні фінансової санації.
2. Складання плану виробництва і капіталовкладень, організаційного плану та фінансового плану.
3. Особливості плану досудової санації та плану санації, який складається під час провадження у справі про банкрутство.
4. Управління і контроль за виконанням плану санації.

Ключові терміни: методи складання бізнес-плану у плануванні фінансової санації; організаційний план та фінансовий план; особливості плану досудової санації та плану санації, який складається під час провадження у справі про банкрутство.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Розробка стратегії санації та програми санаційних заходів.
2. Мета, завдання і зміст плану фінансової санації підприємства.
3. Застосування принципів і методів складання бізнес-плану у плануванні фінансової санації;
4. Складання плану маркетингу, виробництва і капіталовкладень, організаційного плану та фінансового плану.
5. Особливості плану досудової санації та плану санації.
6. Управління і контроль за виконанням плану санації.

Література [4; 6; 13; 19–21]

Змістовий модуль II. Банкрутство і санація підприємств

Тема 4. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства та механізм їх залучення

Збільшення вхідних і зменшення вихідних грошових потоків як джерела відновлення платоспроможності підприємства. Основні внутрішні резерви збільшення грошових надходжень: збільшення виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) та інших операційних доходів, реструктуризація активів. Санаційні заходи, спрямовані на збільшення виручки від реалізації. Основні заходи з реструктуризації активів — мобілізація прихованих резервів, зворотний лізинг, здача в оренду основних фондів, оптимізація структури оборотних активів, рефінансування дебіторської заборгованості, продаж окремих низькорентабельних структурних підрозділів (філій) та основних фондів.

Основні внутрішні резерви зменшення вихідних грошових потоків: зниження собівартості продукції; згорання інвестицій та інших витрат, джерелом яких є прибуток підприємства.

Роль сучасних методів і технологій управління підприємством в мобілізації внутрішніх джерел фінансової санації. Контролінг як спеціальна, саморегульована система методів та інструментів, спрямована на функціональну підтримку менеджменту підприємства (містить в собі інформаційне забезпечення, планування, координацію, конт-

роль, внутрішній консалтинг). Інструменти та методи контролінгу: вартісний аналіз, нуль-базис-бюджетування, портфельний аналіз, бенгмаркінг, АВС-аналіз. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу. Впровадження контролінгу на підприємствах, які перебувають у фінансовій кризі. Реінжиніринг підприємства як особлива система докорінного вдосконалення менеджменту та його роль у фінансовому оздоровленні підприємства.

Література [13–15; 17; 18; 20–23; 25; 26]

Питання для поглибленого вивчення

1. Вартісний аналіз.
2. Нуль-базис-бюджетування.
3. Портфельний аналіз.
4. Бенгмаркінг.
5. АВС-аналіз.
6. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу.
7. Впровадження контролінгу на підприємствах, які перебувають у фінансовій кризі.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та навичок щодо збільшення вхідних і зменшення вихідних грошових потоків як джерела відновлення платоспроможності підприємства.

Самостійна робота:

- 1) підготувати міні-есе за проблемами “Роль сучасних методів і технологій управління підприємством в мобілізації внутрішніх джерел фінансової санації”;
- 2) на основі дослідження матеріалів періодичних видань та довідково-інформаційних систем розглянути перспективи впровадження контролінгу на підприємствах, які перебувають у фінансовій кризі;
- 3) підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Збільшення вхідних і зменшення вихідних грошових потоків як джерела відновлення платоспроможності підприємства.
2. Основні внутрішні резерви збільшення грошових надходжень.

3. Санаційні заходи, спрямовані на збільшення виручки від реалізації.
4. Основні заходи з реструктуризації активів.

Ключові терміни: основні внутрішні резерви; грошові потоки; зниження собівартості продукції; методи і технології управління підприємством; інструменти та методи контролінгу; вартісний аналіз; портфельний аналіз; бенчмаркінг; ABC-аналіз; бюджетування.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Основні внутрішні резерви зменшення вихідних грошових потоків
2. Роль сучасних методів і технологій управління підприємством у мобілізації внутрішніх джерел фінансової санації.
3. Контролінг як спеціальна, саморегульована система методів та інструментів, спрямована на функціональну підтримку менеджменту підприємства. Інструменти та методи контролінгу.
4. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу.
5. Впровадження контролінгу на підприємствах, які перебувають у фінансовій кризі.
6. Реінжиніринг підприємства та його роль у фінансовому оздоровленні підприємства.

Література [4; 5; 6; 9; 13]

Тема 5. Залучення зовнішніх фінансових джерел для санації підприємства

Двоступінчата санація: зменшення статутного капіталу з подальшим його збільшенням. Санація балансу — перша фаза двоступінчатої санації. Економічний зміст і мета санації балансу. Санаційний прибуток, його виникнення та призначення. Методи зменшення статутного капіталу акціонерного товариства: 1) зменшення номінальної вартості акцій і конверсія акцій; 2) зменшення кількості акцій в обігу шляхом викупу товариством власних акцій з метою анулювання. Порядок збільшення статутного капіталу. Методи та джерела збільшення статутного капіталу. Альтернативна санація як форма вибору акціонерів (власників); або зменшення номінальної вартості їх корпоративних прав, або цільові внески на погашення балансових збитків і збереження належної їм частки номінальної вартості статутного капіталу.

Питання для поглибленого вивчення

1. Реструктуризація заборгованості.
2. Зменшення або списання заборгованості.
3. Надання санаційних кредитів.
4. Способи реструктуризації заборгованості.
5. Форми участі персоналу у фінансуванні санації.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та навичок щодо використання зовнішніх фінансових джерел санації: кошти власників, кошти кредиторів, державна фінансова підтримка. Форми залучення коштів власників: внески у статутний фонд, надання позик, цільові внески на безповоротній основі.

Самостійна робота:

- 1) підготуватися до дискусії за проблемами “Форми залучення коштів власників: внески у статутний фонд, надання позик, цільові внески на безповоротній основі”.
- 2) на основі дослідження матеріалів періодичних видань та довідково-інформаційних систем продемонструвати методи зменшення статутного капіталу акціонерного товариства;
- 3) підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Двоступінчата санація.
2. Санація балансу — перша фаза двоступінчатої санації.
3. Економічний зміст і мета санації балансу.
4. Санаційний прибуток, його виникнення та призначення.
5. Методи зменшення статутного капіталу акціонерного товариства.

Ключові терміни: двоступінчата санація; статутний капітал; санація балансу; санаційний прибуток; номінальна вартість акцій і конверсія акцій; альтернативна санація.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Реструктуризація заборгованості.
2. Зменшення або списання заборгованості.
3. Надання санаційних кредитів.

4. Способи реструктуризації заборгованості.
 5. Форми участі персоналу у фінансуванні санації.
 6. Двоступінчата санація.
 7. Санація балансу — перша фаза двоступінчатої санації.
 8. Економічний зміст і мета санації балансу.
 9. Санаційний прибуток, його виникнення та призначення.
 10. Методи зменшення статутного капіталу акціонерного товариства
- Література* [4–6; 9; 13; 22]

Тема 6. Реструктуризація як основний інструмент санації

Реструктуризація підприємства як комплекс заходів, спрямованих на підвищення інвестиційної привабливості підприємства, збільшення обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищення ефективності виробництва та задоволення вимог кредиторів.

Реорганізація юридичної особи як один із засобів реструктуризації підприємства. Види реорганізації юридичної особи — злиття, приєднання, поділ, відокремлення, перетворення. Складання передавального та розподільчого балансу під час реорганізації. Передумови реорганізації підприємства. Законодавчі вимоги до здійснення реорганізації. Можливості поліпшення фінансового стану та платоспроможності шляхом реорганізації.

Питання для поглибленого вивчення

1. Види реструктуризації — операційна, фінансова, реструктуризація підприємства.
2. Зміст і порядок проведення операційної реструктуризації;
3. Заходи щодо змін у виробничих процесах і їх організації для підвищення рентабельності та конкурентоспроможності продукції підприємства.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної, інформаційно-довідкової літератури та інформаційних систем з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та навичок щодо організації реорганізації юридичної особи як один із засобів реструктуризації підприємства.

Самостійна робота:

- 1) підготувати міні-есе за проблемами “Поняття фінансової реструктуризації та її основні заходи”;

- 2) на основі дослідження матеріалів періодичних видань та довідково-інформаційних розкрити основні види реорганізації юридичної особи;
- 3) підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Реорганізація юридичної особи як один із засобів реструктуризації підприємства.
2. Види реорганізації юридичної особи — злиття, приєднання, поділ, відокремлення, перетворення.
3. Складання передавального та розподільчого балансу під час реорганізації.
4. Передумови реорганізації підприємства.
5. Законодавчі вимоги до здійснення реорганізації.
6. Можливості поліпшення фінансового стану та платоспроможності шляхом реорганізації.

Ключові терміни: операційна реструктуризація; рентабельність та конкурентоспроможність продукції підприємства; фінансова реструктуризація; відстрочення та розстрочення боргів боргів; мораторій на сплату боргів; продаж активів і обмін активів на борги.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Види реструктуризації — операційна, фінансова, реструктуризація підприємства.
2. Зміст і порядок проведення операційної реструктуризації;
3. Заходи щодо змін у виробничих процесах і їх організації для підвищення рентабельності та конкурентоспроможності продукції підприємства.
4. Поняття фінансової реструктуризації та основні заходи.
5. Реструктуризація підприємства як комплекс заходів.
6. Реорганізація юридичної особи як один із засобів реструктуризації підприємства.
7. Види реорганізації юридичної особи.
8. Складання передавального та розподільчого балансу під час реорганізації. Передумови реорганізації підприємства.
9. Законодавчі вимоги до здійснення реорганізації.

Література [4; 6; 13; 14; 16]

Тема 7. Оцінка вартості майна підприємства

Інвентаризація майна як необхідний етап організації роботи з оцінювання вартості майна підприємства.

Основні методи оцінки: дохідності, ринковий (метод аналогів), майновий (метод акумулювання активів або витратний). Методологія дохідного підходу до оцінки підприємства. Дисконтування грошових потоків. Капіталізація доходів. Сутність ринкового підходу визначення вартості підприємства; застосування мультиплікаторів, розрахованих для підприємства аналога, для розрахунку вартості оцінюваного підприємства; оцінка вартості підприємства, виходячи з ціни продажу аналогічних об'єктів. Складності застосування ринкового методу оцінки діючих підприємств в умовах України. Методологія майнового підходу до оцінки підприємства. Порядок оцінки вартості підприємства із застосуванням майнового методу.

Оцінювання вартості корпоративних прав. Оцінювання об'єктів нерухомості. Оцінювання вартості нематеріальних активів підприємства. Оцінювання вартості рухомого майна.

Питання для поглибленого вивчення

1. Оцінювання вартості корпоративних прав.
2. Оцінювання об'єктів нерухомості.
3. Оцінювання вартості нематеріальних активів підприємства.
4. Оцінювання вартості рухомого майна.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної та інформаційно-довідкової літератури з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та навичок щодо організації інвентаризації майна як необхідний етап організації роботи з оцінювання вартості майна підприємства.

Самостійна робота:

- 1) підготувати міні-есе за проблемою “Оцінювання вартості корпоративних прав”;
- 2) на основі дослідження матеріалів періодичних видань та довідково-інформаційних систем продемонструвати методологію дохідного підходу до оцінки підприємства;
- 3) підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Основні методи оцінки потенціалу підприємств.
2. Методологія дохідного підходу до оцінки підприємства.
3. Дисконтування грошових потоків.
4. Капіталізація доходів.
5. Сутність ринкового підходу визначення вартості підприємства.

Ключові терміни: експертне оцінювання вартості підприємства, майновий комплекс; вартість корпоративних прав; вартість нематеріальних активів; фінансові активи; дисконтування грошових потоків.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди:

1. Оцінювання вартості корпоративних прав.
2. Оцінювання об'єктів нерухомості.
3. Оцінювання вартості нематеріальних активів підприємства.
4. Оцінювання вартості рухомого майна.
5. Основні методи оцінки потенціалу підприємств.
6. Методологія дохідного підходу до оцінки підприємства.
7. Дисконтування грошових потоків.
8. Капіталізація доходів.
9. Сутність ринкового підходу визначення вартості підприємства.

Література [4; 7; 13; 18; 27]

Тема 8. Банкрутство та ліквідація підприємств

Комітет кредиторів та збори кредиторів, їх компетенція. Підстави для порушення справи про банкрутство та винесення господарським судом ухвали про санацію боржника.

Порядок проведення санації підприємства-боржника його керівником.

Введення мораторію на задоволення вимог кредиторів при порушенні провадження у справі про банкрутство. Приховане, фіктивне та умисне банкрутство.

Мирова угода та порядок її укладання.

Процедура ліквідації підприємства в разі визнання його банкрутом. Повноваження ліквідатора. Продаж майна банкрута, розподіл одержаних коштів. Черговість задоволення вимог кредиторів. Складання та затвердження ліквідаційного балансу.

Питання для поглибленого вивчення

1. Урегулювання процедур санації, банкрутства та ліквідації підприємств у вітчизняному законодавстві.
2. Зміст і завдання законодавства про відновлення платоспроможності та банкрутство підприємств.
3. Державний орган з питань банкрутства та його повноваження.
4. Професійні учасники процесу санації, банкрутства та ліквідації.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: бібліографічний огляд навчально-методичної, монографічної та періодичної літератури з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань та навичок щодо мирової угоди та порядку її укладання.

Самостійна робота:

- 1) підготувати міні-есе за проблемою “Порядок проведення санації підприємства-боржника його керівником”.
- 2) на основі дослідження матеріалів періодичних видань та довідково-інформаційних систем продемонструвати підстави для порушення справи про банкрутство та винесення господарським судом ухвали про санацію боржника.
- 3) підготувати реферат за однією із запропонованих тем.

Теми рефератів

1. Комітет кредиторів та збори кредиторів, їх компетенція.
2. Підстави для порушення справи про банкрутство та винесення господарським судом ухвали про санацію боржника.
3. Порядок проведення санації підприємства-боржника його керівником.
4. Мирова угода та порядок її укладання.

Ключові терміни: комітет кредиторів та збори кредиторів, підстави для порушення справи про банкрутство; порядок проведення санації; приховане, фіктивне та умисне банкрутство; мирова угода та порядок її укладання; процедура ліквідації підприємства.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Урегулювання процедур санації, банкрутства та ліквідації підприємств у вітчизняному законодавстві.

2. Зміст і завдання законодавства про відновлення платоспроможності та банкрутство підприємств.
3. Державний орган з питань банкрутства та його повноваження.
4. Професійні учасники процесу санації, банкрутства та ліквідації.
5. Комітет кредиторів та збори кредиторів, їх компетенція.
6. Підстави для порушення справи про банкрутство та винесення господарським судом ухвали про санацію боржника.
7. Порядок проведення санації підприємства-боржника його керівником.
8. Мирова угода та порядок її укладання.

Література [4; 5; 10; 12]

ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 3. Планування фінансової санації

1. Застосування принципів і методів складання бізнес-плану у плануванні фінансової санації.
2. Складання плану маркетингу.
3. Складання плану виробництва і капіталовкладень, організаційного плану та фінансового плану.
4. Особливості плану досудової санації та плану санації, який складається під час провадження у справі про банкрутство.
5. Управління і контроль за виконанням плану санації.

Література [1–7; 13–17]

Тема 7. Оцінка вартості майна підприємства.

1. Оцінювання вартості корпоративних прав.
2. Оцінювання об'єктів нерухомості.
3. Оцінювання вартості нематеріальних активів підприємства.
4. Оцінювання вартості рухомого майна.

Література [4–6; 9; 13; 22]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 30 червня 1999 р. // *Голос України*. — 1999. — 30 лип. із змін. і допов.
2. Закон України “Про підприємства в Україні” від 27 березня 1991 р.
3. Закон України “Про господарські товариства” // *ВВР України*. — 1991. — № 49 із змін. і допов.
4. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” від 11 лип. 1991 р. // *ВВР України*. — 1991. — № 38 із змін. і допов.
5. Закон України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” від 12.07.01.
6. Закон України “Про захист економічної конкуренції” // *Урядовий кур’єр*. — 2001. — № 50.
7. Закон України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.93 // *ВВР України*. — 1993. — № 23.
8. *Постанова* КМУ “Про затвердження Положення про порядок санації державних підприємств” // *Зібр. Постанов Уряду України*. — 1994. — № 5.
9. *Положення* про порядок збільшення (зменшення) розміру статутного фонду акціонерного товариства: Затв. рішенням ДКЦПФР від 16.10.2000. № 158 // *Держ. інформ. бюл. “Про приватизацію”*. — 2001. — № 3. — С. 35–39.
10. *Положення* про порядок досудової санації господарських товариств, у статутних фондах, яких державна частка перевищує 25 %, та державних підприємств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію: Затв. Наказом ФДМУ, 12.10.2001, № 1865 // *Держ. інформ. бюл. “Про приватизацію”*. — 2001. — № 12. — С. 13–15
11. *Положення* про порядок реструктуризації підприємств. Затв. Наказом ФДМУ, 07.02.01, № 175 // *“Про приватизацію”*. — 2001. — № 4. — С. 12–15.
12. *Положення* про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Затв. Наказом ФДМУ 26.01.01, № 49/121 // *Держ. інформ. бюл. “Про приватизацію”*. — 2001. — № 4. — С. 16–23.

13. *Бланк А. И.* Основы финансового менеджмента: В 2 т. — К., 1999.
14. *Валдайцев С. В.* Оценка бизнеса и управление стоимостью предприятия: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. — 720 с.
15. *Гридічина М. В.* Корпоративні фінанси: Навч. посіб. — К.: МАУП. — 2002. — 232 с.
16. *Ізмайлова К. В.* Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000 — 152 с.
17. *Контроллинг в бизнесе: методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / А. М. Карлинский и др.* — М.: Финансы и статистика, 1998. — 256 с.
18. *Лігоненко Л. О.* Антикризисне управління підприємством: Монографія. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2001. — 589 с.
19. *Методичні вказівки з вивчення дисципліни “Управління фінансовою санацією підприємств” / Уклад. О. О. Терещенко* — К.: Вид-во КНЕУ, 2000. — 19 с.
20. *Терещенко О. О.* Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2000. — 412 с.
21. *Терещенко О. О.* Фінансова діяльність суб’єктів господарювання: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2003. — 554 с.

Додаткова

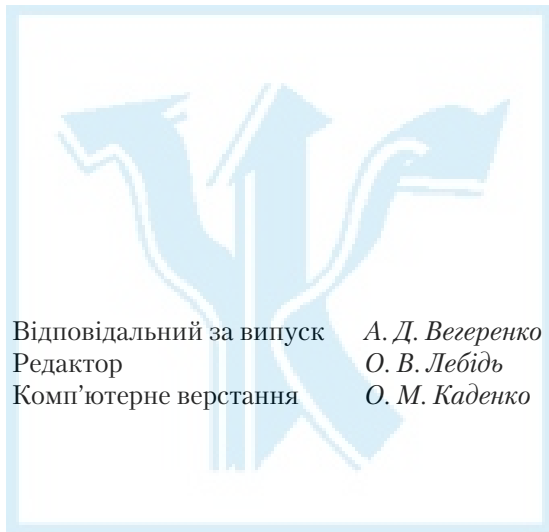
22. *Бень Т. Г., Довбня С. Б.* Бюджетування як інструмент удосконалення системи фінансового менеджменту підприємств // *Фінанси України.* — 2000. — № 7. — С. 48–55.
23. *Брігхем Е.* Основы финансового менеджмента: Пер. з англ. — К.: Молодь, 1997. — 1000 с.
24. *Головін М. М.* Досудова санація підприємств як альтернативний шлях роздержавлення // *Держ. інформ. бюл. “Про приватизацію”.* — 2001. — № 11. — С. 44–48.
25. *Гридічина М. В.* Финансовый менеджмент: Курс лекций. — 2-е изд., доп. и перераб. — К.: МАУП, 2002. — 158 с.
26. *Дайле А.* Практика контроллинга: Пер. с нем. / Под ред. М. Л. Лукашевича, Е. Н. Тихоненковой. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 336 с.

27. *Мендрул О. Г.* Вартість підприємств: база оцінки // Держ. інформ. бюл. “Про приватизацію”. — 2002. — № 3. — С. 44–48.
28. *Мендрул О. Г.* Методологічні особливості оцінки вартості підприємств в умовах економічної трансформації // Держ. інформ. бюл. “Про приватизацію”. — 2002. — № 9. — С. 56–59.
22. *Хелферт Э.* Техника финансового анализа: Пер. с англ. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. — 663 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Фінансова санація та банкрутство підприємств”	4
Зміст матеріалу для самостійного вивчення дисципліни “Фінансова санація та банкрутство підприємств”	5
Зміст семінарських занять	19
Список літератури	20

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>О. В. Лебідь</i>
Комп'ютерне верстання	<i>О. М. Каденко</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3348

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП